

De Zingende Toren

Groep: 7 en 8

laat maar horen

De zingende toren is een heel bijzonder carillon, gemaakt door Bernard Heessen. De klokken zijn gemaakt van glas en aangevuld met talloze glazen bollen die ook aangeslagen kunnen worden. In deze les componeren we een 'herkenningmelodie' voor de Zingende Toren.

Deze les kan afzonderlijk worden gegeven, maar is ontworpen als les binnen een serie waarin creatief schrijven, muziek en beeldend onderwijs zijn samengebracht.

Onderwerp: De zingende toren

Muzikale parameters: Pentatoniek, componeren, melodie

Medium: Virtual piano (digitaal) en/of boomwhackers

Domeinen: Noteren, spelen

Vakgebied: Natuur en techniek, levensbeschouwing, beeldend onderwijs, creatief schrijven

Woordenschat: de herkenningmelodie, componeren, penta

Opdracht:

Je componeert een herkenningmelodie voor de Zingende Toren in Vleuten. Je probeert uit welke tonen goed achter elkaar passen en een mooie melodie maken.

Je hebt nodig

- o Werkbladen pentatoniek
- o Virtual piano (online) en/of boomwhackers (C-D-E-G-A)

LEERDOELEN - Laat maar horen dat...

Betekenis

... je een herkenningmelodie kunt componeren voor de Zingende Toren.

Muzikale elementen

... je het begrip herhaling kent.
... je weet dat je in een melodie grote en kleine sprongen kunt maken.

Medium

... je kunt werken met de virtuele piano en/of de boomwhackers.

Beluisteren

... je kunt luisteren naar de Zingende Toren en kunt aangeven hoe het geluid tot stand komt.
... je, door te luisteren naar herkenningmelodieën, de kenmerken ervan kunt benoemen.
... je kunt luisteren naar de composities van je klasgenoten en hier een mening over kunt vormen.

Speelwijze

... je de noten c-d-e-g-a kent.
... je kennis hebt gemaakt met de virtuele piano.
... je hebt geleerd hoe je de boomwhacker vast moeten houden en bespelen (indien van toepassing).
... je weet hoe je grafisch (met behulp van tekens) een melodie kunt noteren

Onderzoeken

... je keuzes kunt maken tijdens het componeren met betrekking tot toonhoogte en herhaling zodat het past bij de Zingende Toren.
... je onderzoekt welke melodieën die je samen met je klasgenoten hebt gemaakt bij elkaar passen en na elkaar gespeeld kunnen worden

LES - PROCESFASEN een korte handleiding

Organisatie

- o Tijdsduur: 60 minuten
- o Print de werkbladen "Pentatoniek" uit voor alle kinderen

Introductie

- o In Vleuten staat de Zingende Toren. Bekijk met de kinderen dit filmpje waarin de maker uitlegt hoeveel klokken er zijn en te zien is hoe de toren bespeeld wordt: https://www.youtube.com/watch?v=_zvLF6XK_Mo
- o Bespreek hoe de muzikant de Zingende Toren bespeelt:
- o Hij slaat met zijn vuisten op de houten hamers.
- o Er zijn twee rijen met hamers boven elkaar.
- o De bovenste rij zijn de 'zwarte toetsen' van de piano.
- o De onderste rij zijn de 'witte toetsen'.
- o Met zijn voeten kan de muzikant geluid halen uit de laagste klankschalen.
- o Welke muziek past bij dit instrument? Kun je hier popmuziek op spelen? Of alleen klassieke muziek? Vertel dat dit beide gebeurt.

Informatie

- o De Zingende Toren heeft een eigen herkenningmelodie nodig.
- o Bespreek het begrip 'melodie' (tonen die na elkaar een prettig geheel vormen).
- o Luister bijvoorbeeld naar de Apple ringtone op Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=8SHduMKQE5o>. De maker van het filmpje gaat na 15 seconden met de melodie aan de slag en vult het aan met een drumstel en akkoorden op een piano.
- o Wat maakt deze melodie zo herkenbaar?
- o Er is sprake van contrast, snelle loopjes en een aantal sprongen.
- o Door de herhaling van de tonen klinkt het als een logisch geheel. Laat kinderen hun hand opsteken wanneer de melodie herhaald wordt.

- o Zit er een rust in? Ja.
- o Zijn alle noten even lang? Nee, er zijn lange en korte noten.
- o Zijn er liedjes die je je steeds weer herinnerd en in je hoofd blijven zitten? Welke?
- o Reclamemakers kiezen vaak voor melodieën die mensen goed kunnen onthouden. Welke ken je? Wat zorgt ervoor dat je een melodie goed kunt onthouden? De melodie kent vaak een logica, er zit vaak herhaling in van noten of groepjes noten en/of ritme.
- o Beluister eventueel een aantal liedjes die in reclames gebruikt worden:
<https://www.youtube.com/watch?v=uuf9kAP2sdc>

Instructie

- o Deel de werkbladen uit.
- o Bespreek de bovenste twee onderdelen (de piano en het notenvoorbeeld).
- o De kinderen mogen binnen hun eigen herkenningmelodie 5 verschillende tonen gebruiken.
- o De tonen C-D-E-G-A vormen de pentatonische toonladder. Penta betekent 'vijf' in het Grieks. Het leuke aan deze toonladder is dat alle tonen goed samenklinken en het makkelijk is om melodieën te verzinnen met deze vijf tonen.
- o Op de piano is te zien welke toets bij welke noot hoort.
- o Op het notenvoorbeeld aan de rechterkant is te zien hoe de noten zich tot elkaar verhouden (van laag naar hoog).
- o Bespreek het eerste voorbeeld bovenaan (de kruisjes).
- o Speel of laat dit spelen op een instrument: laat het spelen op boomwhackers (de kleuren corresponderen met de kleuren van de boomwhackers) of ga naar <http://virtualpiano.net/> en gebruik het digibord om de melodie te laten horen.
- o Hoe klinkt het? Wat maakt deze melodie mooi of juist niet mooi?

Uitvoering/ Begeleiding

- o Geef de kinderen een paar minuten om hun eigen herkenningmelodie te componeren. Dit doen ze door kruisjes te zetten.
- o Laat ze tijdens het schrijven op instrumenten of via de virtuele piano uitproberen hoe hun compositie klinkt.
- o Het is niet belangrijk of alle vakjes gevuld zijn, de melodie kan ook korter zijn.
- o De beste melodieën worden uitgevoerd op de Zingende Toren.
- o Laat de kinderen, als ze klaar zijn, in tweetallen werken. Ze spelen elkaars melodie en bespreken wat ze ervan vinden.
- o Laat ze de beste van de twee melodieën kiezen.
- o Herhaal dit proces in groepjes van vier leerlingen.

Nabeschuiving

- o Laat klassikaal de beste composities horen.
- o Bespreek de composities.
- o Wat maakt deze melodieën goed? Zit er herhaling in? Worden er veel verschillende tonen gebruikt? Zijn er kleine of grote sprongen of allebei?
- o Moesten jullie lang discussiëren over wie de beste melodie heeft gemaakt? Waarover?
- o Passen de melodieën ook achter elkaar? Is het mogelijk om één klassenmelodie te maken? Welke melodie komt dan logischerwijs als eerste/middelste/laatste?
- o Voer de klassenmelodie uit en stuur het op naar de Zingende Toren.